

Thomas Banke i RÆSON:

Et andet FN

”Vores nødhjælp virker ikke på oprørere, terrorister og despoter. Her virker kun en fælles international verdens militære, økonomiske og nødhjælpsmæssige bistand. Vi må tænke nyt, og give FN muligheden for at kunne rumme effektivt forebyggende og fredsbevarende militær handling. Én handling med et stærk internationalt mandat, som sender et klart signal oprørsgrupper og terrorister: ”I kan ikke berøve menneskets ret til frihed og demokrati”.”

Det skriver Thomas Banke, der er VUs udenrigspolitiske ordfører. Han taler for en fundamental reform af FN, der først og fremmest kræver formuleringen af et værdigrundlag, som organisationen skal søge at fremme overalt i verden: ”Med formuleringen af et fælles værdigrundlag i FN, kan vi erstatte den bureaukratiske ”resolutionsmodel” med en pagt, som hylder friheden for menneskeheden, og ikke længere tillader FN-medlemslandene af fremme snævre individuelle interesser på bekostning af de globale værdier.”

Af Thomas Banke
Udenrigspolitisk ordfører for Venstres
Ungdom

De fem vigtigste begivenheder på verdensscenen i 2004:

1. 1. maj 2004: Øst-udvidelsen i EU
2. Sudan-krisen – Et opråb om nytænkning
3. 2. november 2004: Præsidentvalg i USA
4. 11. november 2004: Arafats død – En mulighed for opbrud i en ellers håbløs konflikt
5. 21. november 2004: Valget i Ukraine – Demokratiets styrkeprøve

1. 1. maj 2004: Øst-udvidelsen i EU

Den 1. maj 2004 var en festdag. En festdag, fordi det lykkedes EU definitivt at afskaffe dét, Winston Churchill i tidernes morgen kaldte *jerntæppet gennem Europa*. Udvidelsen manifesterede visionen om ét udelt Europa - bygget på respekten for frihed og fred. Den afslutter et opgør med historien. Et opgør, hvor demokratiet og den frie markedsøkonomi har sejret - hvor folket vandt udviklingen hen imod øget velstand, frihed og stabilitet. De demokratiske og økonomiske kløfter mellem landene i Vest- og Østeuropa har deres plads i historien – men nu netop *kun* i historien, hvor de blot kan stå som et mørkt minde fra en tid, vi udviklede os videre fra. For blot tyve år siden var visionen om et forenet, demokratisk og markedsøkonomisk Europa, ellers endnu kun en utopisk illusion – dengang, da korrupte despoter endnu regerede i Østeuropa. Men med østudvidelsen har EU givet den politiske frihed og den økonomiske retfærdighed en sejr, der vil gøre det muligt at afhjælpe Den Kolde Krigs sidste politiske og økonomiske konsekvenser én gang for alle.

2. Darfur-krisen – Et opråb om nytænkning

Der sker hvert år forfærdelige ting i den tredje verden, herunder især i Afrika. Vi skulle ikke bevæge os gennem 2004 uden endnu et opråb fra den lidende civilbefolkning i Sudan. Begivenhederne i Darfur bør få os til at erkende det massive behov for en reform af det internationale systems sikkerhedspolitiske sfære: Denne konflikt cementerer om noget det enorme behov for en reform af FN.

Vi kan her ved starten af 2005 konstatere, at der i seks afrikanske lande – Sudan, Somalia, Uganda, Burundi, Den Demokratiske Republik Congo og Algeriet - foregår væbnede konflikter. Fire af disse har foregået i over 13 år (herunder har oprøret i Uganda har stået på siden 1981). Fem af disse lande figurerer på FN-listen over verdens fattigste nationer. Der har været både fungerende nødhjælpsprogrammer og ineffektive udviklingsprogrammer i disse lande i mange år. Men krigshandlinger, blodudgydelser mod civile og ustabilitet præger stadig hverdagen og hindrer en egentlig udvikling hen i mod velstand og vækst.

I disse konflikter er FN-systemet i sin nuværende form ikke funktionsdygtigt i forhold til at sikre rammer for politisk og økonomisk udvikling. Den ressourcestærke og frie verden kan tydeligvis ikke hér finde en fælles løsning på problemer, som ellers ofte viser et så entydigt uretfærdigt, umenneskeligt og destruktivt ansigt. Vores ansvar erkendes ved forhandlingsbordet i sikkerhedsrådet, men ordene fører ikke til handling, og uskyldige liv går hver dag tabt. Vores nødhjælp virker ikke på oprørere, terrorister og despoter. Hér virker kun en fælles international verdens militære, økonomiske og nødhjælpsmæssige bistand. Altså en såvel langtidsorienteret indsats som en kortsigtet, der rummer flere initiativer.

Udviklingspolitikken bør ikke kun indeholde kortsigtede ressourcetilføjelser, når det gælder lande, hvor deciderede krigshandlinger finder sted. Vi må tænke nyt, og give FN muligheden for effektivt forebyggende og fredsbevarende militær handling. Indgriben med et stærk internationalt mandat, som sender et klart signal oprørsgrupper og terrorister: "I kan ikke berøve menneskets ret til frihed og demokrati".

2004 blev præget af krigshandlingernes eskalation i Darfur, og vi så hvordan antallet af dræbte og flygtninge steg massivt. Udviklingen er et signal om hvor tiltrængt revisionen af FN's sikkerhedspolitiske organer faktisk er. For den viser, hvor nødvendigt det er for en lidende verdensdel at vi nu tager vores ansvar på os - og kæmper for de demokratiske værdier, der er ethvert menneskes ret.

3. 2. november 2004: Præsidentvalget i USA

Præsidentvalget i verdens mægtigste demokrati fandt sted i 2004 under massiv mediedækning. Vi ved, at USA's udenrigspolitik påvirker stort set hele verden - især Europa - og derfor har vi naturligvis en vital interesse i hvilken præsident der vælges og hvilken politik han ønsker at føre de næste fire år.

Det amerikanske folk valgte deres præsident på et forholdsvis klart mandat. George W. Bush fik med et par millioner flere stemmer sin anden og sidste periode i præsidentembedet. Mens mange, især i Europa, har opbygget en skepsis omkring denne til tider turbulente republikaner, er det

væsentlig at fokusere på, at det politiske system i USA som regel giver anledning til at præsidenten i sin anden periode bliver mere lydør overfor sine allierede.

George W. Bush ved, at hans krig i Irak har betydet en stærk forringelse af forholdet til tidligere stærke allierede som Frankrig og Tyskland. Han ved også at mange af de europæiske og mellemøstlige lande anser Israel-Palæstinakonflikten som det vigtigste indsatsområde i fremtiden. For at skabe sig en positiv plads i historien er Bush nødt til at genopbygge de svækkede diplomatiske bånd og han er nødt til at varetage de allieredes behov, ganske som han var nødt til at varetage det amerikanske folks sikkerhedspolitiske behov for at blive genvalgt.

For at skabe sig en positiv plads i historien er Bush nødt til at genopbygge de svækkede diplomatiske bånd og han er nødt til at varetage de allieredes behov, ganske som han var nødt til at varetage det amerikanske folks sikkerhedspolitiske behov for at blive genvalgt.

At Bush fik sin anden periode kan give grobund for en fornyet optimisme når det gælder situationen mellem Israel og Palæstina. Og det faktum at hans initiativ i Irak splittede den tidligere stærke alliancer, gør, at vi må forvente en ny kurs i amerikansk udenrigspolitik. En kurs som fokuserer på den fælles kamp mod den fælles fjende – den globale terrorisme. Vi har brug for USA i Europa og omvendt – det ved Bush, og vi må håbe på at hans udenrigspolitiske vision i fremtiden vil bygge på denne sætning.

Vi fik i 2004 en mulighed for at bevæge os mod en bedre verden over de næste fire år, hvis USA med Bush i spidsen viser samme karismatiske handlekraft i verdens andre påtrængende kriser som i Irak. Kun samspil mellem verdens stærkeste demokratier kan skabe en mere stabil verden. I troen på at Bush' valgsejr vil medføre

en ny udenrigspolitisk kurs i USA, ser vi den som en ny mulighed for verden. Og vi anser derfor også præsidentvalget som en af 2004's væsentligste udenrigspolitiske begivenheder.

4. 11. november 2004: Arafats død – En mulighed for opbrud i en ellers håbløs konflikt

Den 11. november 2004 døde den mangeårige palæstinenserleder Yassir Arafat. Man skal ikke glæde sig over andres død, men denne begivenhed er af væsentlig betydning for fremtidens muligheder for forhandlinger og fred mellem Israelerne og Palæstinenserne.

Vi må erkende at uanset stillingtagen i Israel-Palæstina konflikten var Arafat en stopklods for freden. Alene hans fortid som leder af en organisation, der af det internationale samfund betegnes som en terrororganisation, gør at vi med rimelighed kan hævde at han var en hindring. Konflikten mellem Israel og Palæstina er indspist og fyldt med gensidigt had, så kun nye forudsætninger kan give anledning til optimisme. At Arafat ikke længere er til stede har skabt disse nye forudsætninger.

Israelske ledere har ofte gennem tiden beskyldt Arafat for at være den ødelæggende faktor i forhandlingerne om fred. Men nu er han væk, og derfor må man også hævde at Israel og ikke mindst USA ikke rigtigt har en undskyldning for at fremme genoptagelse af fredsforhandlingerne.

Nu er Arafat væk, og derfor må man også hævde at Israel og ikke mindst USA ikke rigtigt har en undskyldning for at fremme genoptagelse af fredsforhandlingerne.

"Gamle Palæstina" døde sammen med Arafat. Og et nyt kapitel i nationens politiske historie kan nu lade sig åbne. Der har allerede været optimisme at spore i forholdet mellem Palæstina og Israel; Man aftalte at tillade såvel palæstinensiske som israelske hellige besøg i julen i de hellige byer. Palæstinenserne har netop afholdt et frit demokratisk valg uden indblanding fra israelsk militær. Og samtidig har USA bevilliget et

tocifret millionbeløb til den palæstinensiske administration som støtte til at fremme demokratiet som styreform.

Der er allerede sket en udvikling efter Arafats død, og derfor må vi anse dette for at være en vigtig begivenhed i 2004. Vi kan nu fornemme optimismen og vi kan for første gang i mange år tillade os at håbe på fred mellem Israel og Palæstina.

5. 21. november 2004: Valget i Ukraine – Demokratiets styrkeprøve

Hele polemikken omkring valget i Ukraine er blevet til "den ukrainske revolution". Alene det faktum at man i dag kan konkludere denne betegnelse på valgkrisen gør, at vi må anse valget i Ukraine for at være en yderst betydningsfuld udenrigspolitisk begivenhed.

Polemikken omkring det ukrainske præsidentvalg er ganske bemærkelsesværdig. Hvor den officielle kamp var mellem to præsidentkandidater - en provestlig og en prorussisk - var der nok i virkeligheden meget mere på spil. For valget i Ukraine endte med at være en kamp mellem demokrati og tyranni - mellem det tidligere Sovjetiske regimes tyranniske og korrupte samfunds- og menneskesyn, og den frie verdens demokrati og rettighedsperspektiv.

Der blev afholdt et valg, som på ingen måder overholdt de mest banale og bærende demokratiske principper. Men efterfølgende slog demokratiets virkelig styrke igennem: Muligheden for at bestride og rette fejlene: Folket vendte sig mod det officielle valgresultat, og krævede retfærdighed. Gennem et massivt pres fra verdens førende demokratiske regeringer blev målet nået: Højesteret erklærede omvalg og dermed vandt demokratiet i Ukraine kampen over de formynderiske kræfter.

Valget i Ukraine var en styrkeprøve for demokratiet i et tidligere Sovjet-land. Nu ved vi, at Den Kolde Krigs værdikamp nu også i Ukraine er vundet af friheden og retten til at tale, tro og tænke.

Danmarks verden i 2005

Verden er forandret! Det var det klare budskab fra mange af verdens førende landes ledere efter terrorangrebet mod USA den 11/9 2001. Verden var vitterligt også forandret. Det gik for alvor op for den vestlige verden, at det internationale trusselsbillede virkelig havde ændret skikkelse. Terrorisme var et velkendt fænomen før 11/9, men dens globale størrelse og magt i 2001 var nu alligevel overraskende. Vi blev tvunget til sikkerhedspolitisk nytænkning, og i forlængelse heraf til en markant reformering af vores efterretningsvæsen.

De udenrigspolitiske udfordringer i 2005 skal til stadighed ses i lyset af den forandrede verden. Vores primære indsatsområder bør være:

- **Sikring af våbenlagre** – især atomart arsenal. Vi må aldrig blive vores egen værste fjende. Derfor skal vi forhindre at potentielle terrorister kan få adgang til de våben vi har netop for at bekæmpe terrorisme.
- **Sikre mere frihandel i verden** - Vi skal kæmpe for at landbrugsstøtten i EU i langt højere grad afskaffes. Vores mure i EU forhindrer den tredje verdens lande i at skabe vækst og produktion.
- **Ny udviklingspolitisk kurs** - Vi skal i højere grad hjælpe verdens fattige lande med at skabe egen produktion og vækst. Ikke blåstemple afsendelse af massive millionbeløb til usikre regeringer, men sende eksperter indenfor produktion, således man via ny viden kan skabe sin egen produktion.
- **Offensiv nytænkning** – Vi skal ikke længere være passive når mennesker lider. Derfor må vi også være parate til at rykke ud og anvende militær magt såfremt det er nødvendigt i en konflikt. Vi må være villige til krig for fred.

Mens ovennævnte fire indsatsområder er væsentlige, skal vi bruge medlemskabet af FN's sikkerhedsråd til at fremme en markant modernisering af FN. Det sikkerhedspolitiske område kræver en reform og en modernisering. Denne modernisering skal ske med udgangspunkt i formuleringen af et fælles værdigrundlag, som FN ønsker at fremme og forsvare i hele verden. Et værdigrundlag, som er retfærdigt og frihedsfremmende.

Med udnævnelsen af Danmark til formand for sikkerhedsrådet terrorbekæmpelsesprogram kan vores bidrag blive yderst betydningsfuldt. Vi skal være med til at bekæmpe den frie verdens største trussel – den globale terrorisme. Men vi må også med udgangspunkt i denne rolle fokusere på et mere moderne og tidssvarende sikkerhedspolitisk FN, og formulere et værdigrundlag, som skal være udgangspunktet for bekæmpelse af den globale terrorisme.

Vores fælles værdigrundlag for stater i verden skal ikke være vestens syn på samfundet. Derfor skal vi ikke blande os i folks religion og overordnede kultur. Men anerkende at demokratiet er den mest rigtige styreform på trods af dets fejl. Anerkende at mennesker overalt i verden har krav på friheden til *at tale, til at tro og til tænke*. Disse værdier må ikke anfægtes af nogen kulturer eller regeringer. Dét skal være et globalt mål både for alle - Rusland, Kina, EU, USA, Irak, Somalia. Der findes ikke nogen 'mest rigtig' kultur eller 'mest rigtig' måde at leve sit liv på. Men der findes en rigtig måde hvorpå man kan sikre det enkelte menneskes mulighed for at opnå en individuel frihed – som sagt: gennem demokrati og respekten for retten til tale, tro og tænke. En udvikling hen imod disse værdier kan en samlet verden inddæmme terrortruslen.

Med formuleringen af et fælles værdigrundlag i FN, kan vi erstatte den bureaukratiske "resolutionsmodel" med en pagt, som hylder friheden for menneskeheden, og ikke længere tillader FN-medlemslandene af fremme snævre individuelle interesser på bekostning af de globale værdier.

Under den foreløbige indsats efter flodbølgerne i Asien har FN vist at det internationale system virker, når akut nødhjælp skal mobiliseres. Men 2004 har – trods flere begivenheder, der gav fornyet optimisme om en fredelig verden - samtidig vist os hvorfor moderniseringen af FN er så afgørende vigtig.

Thomas Banke (f.1981) er udenrigspolitisk ordfører for VU og formand for VU i Fredericia, fritvalgt medlem af bestyrelsen i Venstre i Fredericia og formand for lokalforeningens kommunalpolitiske kontaktudvalg. Dertil medlem af Ungdommens hus i Fredericias repræsentantskabs forretningsudvalg. Han er stud. Cand. Scient. Pol. ved Odense Universitet (2003 - ?).